

6.1. ფარული თვალთვალი და შანთაჟი

2015 წელს მედიის წარმომადგენელთა მიმართ ფარული თვალთვალის 2 და შანთაჟის 3 შემთხვევაზე გაკეთდა საჯარო განცხადება. აქედან 2 ტელეკომპანია რუსთავი 2-ს უკავშირდებოდა მაშინ, როდესაც ამ მედია საშუალების წინააღმდეგ სასამართლო დავა აქტიურ ფაზაში იყო შესული, ხოლო ერთი საზოგადოებრივი მაუწყებლის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური თოქ-შოუს წამყვანს, რომელიც ოპოზიციური პარტიის – „თავისუფალი დემოკრატების“ ერთ-ერთ ლიდერზე დაქორწინდა.

სუს-ის მიერ რუსთავი 2-ის თანამშრომლის სავარაუდო გადაბირების მცდელობა

2015 წლის 8 დეკემბერს რუსთავი 2-მა გაავრცელა ინფორმაცია¹, რომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური (სუს) ტელეკომპანიის თანამშრომლის, კერძოდ ფინანსური დირექტორის მძღოლის კახა კუბლაშვილის გადაბირებას ცდილობდა.

ტელეკომპანიის ცნობით, კახა კუბლაშვილი ოპერატიულმა ავტომანქანამ გააჩერა და ის ტონირებულ მინებიან Toyota Camry-ში გადასვეს. სამოქალაქო ფორმაში ჩაცმული სამართალდამცველები მას სუს-ის თანამშრომლებად წარუდგნენ. თითქმის ორ საათიანი დიალოგის მიზანი, კუბლაშვილის განცხადებით, მისი გადაბირება იყო, სანაცვლოდ მას მატერიალური პირობების გაუმჯობესებას ჰპირდებოდნენ. ამავე ინფორმაციით, თვალთვალი ხორციელდებოდა ტელეკომპანიის ფინანსურ დირექტორზე.

შსს-ს სამინისტროს ინფორმაციით, კახა კუბლაშვილთან შედგა გასაუბრება და დანაშაულის ნიშნების არარსებობის გამო საქმეზე გამოძიება არ დაწყებულა.

¹ <http://www.tabula.ge/ge/story/102650-sus-i-rustavi-2-is-tanamshromlis-gadabirebas-cdilobda>

ნიკა გვარამიას განცხადება ფარული ჩანაწერების გამოქვეყნებით მის დაშანტაჟებასთან დაკავშირებით

2015 წლის 21 ოქტომბერს ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ის გენერალურმა დირექტორმა ნიკა გვარამიამ საგანგებო განცხადება² გააკეთა და ხელისუფლების მხრიდან მუქარასა და მისი დაშანტაჟების მცდელობაზე ისაუბრა. ნიკა გვარამიას განცხადებით, ხელისუფლებამ შაუმაველის – საქართველოში ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის ალექსი ახვლედიანის – მეშვეობით მას შემდეგი გზავნილი გადასცა: თუ ის არ ჩამოშორდებოდა რუსთავი 2“-ის საკუთრებასთან დაკავშირებით განვითარებულ მოვლენებს, მას არ უნდა დავიწყებოდა თავისი ოჯახის წევრების არსებობის შესახებ, ასევე მას უნდა სცოდნოდა, რომ ხელისუფლებას აქვს მისი პირადი ცხოვრების ამსახველი კადრები და მიხეილ სააკაშვილთან მისი სატელეფონო საუბრების ფარული ჩანაწერები.

აღნიშნულ განცხადებასთან დაკავშირებით პროკურატურამ გამოძიება იმავე დღეს დაიწყო. 2015 წლის 29 ოქტომბერს, რუსთავი 2-ის გენერალური დირექტორის განცხადების გაკეთებიდან ერთი კვირის შემდეგ, ერთ-ერთ უკრაინულ საიტზე გავრცელდა ნიკა გვარამიასა და მიხეილ სააკაშვილს, ასევე გიგა ბოკერიასა და მიხეილ სააკაშვილს შორის სატელეფონო საუბრების ჩანაწერები. აღნიშნული ჩანაწერების საფუძველზე საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურმა გამოძიება ხელისუფლების დამხობის მიზნით შეთქმულების მუხლით დაიწყო. ჩანაწერების განხორციელების კანონიერებასთან დაკავშირებით პროკურატურას განმარტება არ გაუკეთებია.

საზოგადოებრივი მაუწყებლის პოლიტიკური თოქ-შოუს წამყვანის განცხადება ფარული თვალთვალის შესახებ

2015 წლის 8 სექტემბერს საზოგადოებრივი მაუწყებლის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური თოქ-შოუს „პირველი სტუდიის“ წამყვანმა ეკა მიშველაძემ „რუსთავი 2“-ის გადაცემა „არჩევანში“ საუბრისას განაცხადა³, რომ მასზე და მის მეუღლეზე, ოპოზიციური პარტია „თავისუფალი დემოკრატების“ ერთ-ერთ ლიდერზე, ალექსი პეტრიაშვილზე ფარული თვალთვალი ხორციელდებოდა.

„მანამ, სანამ საზოგადოებრივი მაუწყებლის [გენერალური დირექტორის] მრჩეველი გაიგება და იმის შესახებ, რომ მე და ალექსი პეტრიაშვილი დავქორწინდით, კი იბრუნეს და ამის შესახებ შესაბამისმა სამსახურებმა იცოდნენ ბევრად უფრო ადრე“, – განაცხადა ტელეწამყვანმა ეკა მიშველაძემ რუსთავი 2-ის გადაცემა „არჩევანის“ ეთერში.

9 სექტემბერს კომპანია „ეს შენ გეხება – ისევ გვისმენენ“ სამართალდამცავებს მიმართა⁴ და საზოგადოებრივი მაუწყებლის წამყვანის განცხადების საფუძველზე გამოძიების დაწყებისკენ მოუწოდა.

² <http://rustavi2.com/ka/news/29585>

³ <http://netgazeti.ge/news/43875/>

⁴ <http://www.transparency.ge/post/general-announcement/es-shen-gekheba-isev-eka-mishveladzis-gantskhadebaze-reagirebas-itkhovs>

6.2. მუქარა

მუქარის 3 საქმე ჟურნალისტურ საქმიანობას უკავშირდებოდა. ერთ შემთხვევაში ის რუსთავი 2-ში გასულ საგამოძიებო მასალას შეეხებოდა და ქურდული სამყაროს წარმომადგენლისგან მომდინარეობდა, მეორე შემთხვევაში აზერბაიჯანულენოვან ონლაინ გამოცემა renessans.ge-ში გამოქვეყნებულ კარიკატურას, რომელიც რელიგიური გრძნობების შეურაცხყოფად იყო აღქმული, მესამე შემთხვევაში კი მანქანის ჟურნალისტის მიერ პრემიერ-მინისტრისათვის დასმულ კრიტიკულ შეკითხვას.

ჟურნალისტ ეკა კვესიტაძის მიმართ მუქარა

2015 წლის 24 თებერვალს, ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ს ჟურნალისტის, ეკა კვესიტაძის ინფორმაციით, მას ე.წ. „კანონიერმა“ ქურდმა, მინდია გორაძემ, ზედმეტსახელად „ლავას-ოლიმ“ დაურეკა და მასზე მომზადებული სიუჟეტის გამო დაემუქრა. ეკა კვესიტაძემ გამოაქვეყნა ის ნომერი (+372 816 520 97), რომლითაც მას მინდია გორაძე დაუკავშირდა.

„განსხვავებულ აქცენტების“ სპეციალური გამოშვება⁵ საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან კანონიერი ქურდების მფარველობას შეეხებოდა, სადაც მინდია გორაძე იყო მოხსენიებული.

25 თებერვალს გავრცელებული ინფორმაციით, სისხლის სამართლის საქმე 151-ე მუქარის მუხლით აღიძრა და საკითხს შსს-ს ორგანიზებულ დანაშაულთან ბრძოლის მთავარი სამმართველოს კრიმინალური ავტორიტეტების ბრძოლის განყოფილება იძიებდა. თავად ჟურნალისტის განცხადებით, გამოძიებას არავითარი შედეგი არ მოჰყოლია.

აზერბაიჯანულენოვანი გამოცემა „რენესანსის“ ჟურნალისტების მიმართ მუქარა

ქვემო ქართლის საინფორმაციო ცენტრმა 23 ივნისს გაავრცელა ინფორმაცია⁶ იმის შესახებ, რომ აზერბაიჯანულენოვან გამოცემა renessans.ge-ს კარიკატურის გამოქვეყნების გამო სიკვდილით ემუქრებოდნენ.

აღნიშნული ინფორმაციის თანახმად, მუქარას მარნეულის იმამ ალის სახელობის საქველმოქმედო ფონდის თავჯდომარე ჯავიდ გურბანოვი ახორციელებდა, რომელმაც ჟურნალისტებს აიდა ტაგიევას, აიდან იუსიბოვას და რედაქტორს ნუგზარ ჯაფაროვს შემდეგი შინაარსის მუქარის შეტყობინებები გაუგზავნა: „თუ ამ კარიკატურას არ წაშლით, თუ ამ შეურაცხყოფას გააგრძელებთ, ალაჰს ვფიცავ, რომ თქვენი სისხლი დაიღვრება. ვფიცავ იმ ღმერთს, რომლისაც არ გწამს, ჩემი ხელებით წაგაცლი თავს. დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენი სისხლი უფრო ძვირფასია, ვიდრე თქვენი კალმის მელანი“.

⁵ <http://rustavi2.com/ka/video/74?v=2>

⁶ <http://ick.ge/articles/22461-i.html>

renessans.ge-ს ჟურნალისტის, აიდა ტაგიევას განმარტებით, მათ გამოაქვეყნეს კარიკატურა, რომელზეც ასახულია გალია, რომელიც გაარღვიეს ჟურნალისტებმა და წიგნებით ხელში გარეთ გამოვიდნენ. ჟურნალისტის ინფორმაციით, აღნიშნულ კარიკატურა გარკვეულმა პირებმა მეჩეთად აღიქვეს, რაც მუქარის საფუძველი გახდა.

renessans.ge-ს ჟურნალისტებმა მათ მიმართ განხორციელებული მუქარის დამადასტურებელი წერილები მიაწოდეს როგორც მედია საშუალებებს, ასევე შესაბამის საგამოძიებო ორგანოს. „რენესანსის“ ჟურნალისტებმა პოლიციას დახმარებისთვის 2015 წლის ივნისის თვეში მიმართეს, რაზეც მოკვლევა ისანი-სამგორის განყოფილებაში მიმდინარეობდა. თუმცა, როგორც აიდა ტაგიევამ ჩვენთან განაცხადა, მოკვლევას რაიმე შედეგი არ მოჰყოლია.

მაესტროს ჟურნალისტის ირაკლი ვაჩიბერაძის მიმართ მუქარა

ტელეკომპანია „მაესტროს“ რეპორტიორის ირაკლი ვაჩიბერაძის განცხადებით, მის მიერ ირაკლი ღარიბაშვილისთვის დასმული შეკითხვის გამო, შსს-ს გურიის სამხარეო მთავარი სამმართველოს უფროსმა კობა ცერცვაძემ ის „გვერდზე გაიყვანა“ და ახსნა-განმარტებები მოსთხოვა.

ჟურნალისტის მიერ დასმული შეკითხვა 2015 წლის 15 სექტემბერს, პრემიერ-მინისტრის ოზურგეთში სტუმრობის დროს ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის წევრების დავით მჭავანაძისა და ილია მაღაზონიას და ორგანიზაცია „თავისუფალი ზონის“ წევრის ბესო ქათამაძის დაკავებას შეეხებოდა. აღნიშნულმა პირებმა ქალაქის ერთ-ერთი კორპუსის ფასადზე გადმოფინეს ნაჭრის ბანერი, წარწერით „მატყუარა მთავრობა“. მთავრობისადმი კრიტიკული შინაარსის ბანერის გამოკვრისთანავე აღნიშნული პირები მომენტალურად დააკავეს. დაკავებულთა მიმართ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 150-ე მუხლის მე-2 ნაწილით შეადგინეს, რაც ისეთ ქმედებებს შეეხება, როგორიცაა „სხვადასხვა სახის წარწერების, ნახატების, სიმბოლოების თვითნებური შესრულება შენობათა ფასადებზე, ვიტრინებზე, ღობეებზე, სვეტებზე, ხე-ნარგავებზე, ასევე პლაკატების, ლოზუნგების, ბანერების განთავსება ისეთ ადგილებზე, რომლებიც საამისოდ არ არის გამოყოფილი“.

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ ჟურნალისტთან დაკავშირებულ ინციდენტზე განცხადება გაავრცელა, რომელშიც გამოთქვა მზადყოფნა, სამინისტროს გენერალური ინსპექციას „მაესტროს“ ჟურნალისტის განცხადების საფუძველზე მოკვლევა დაეწყო და სამართალდარღვევის შემთხვევაში, რეაგირება მოეხდინა.

6.3 ჟურნალისტთა პროფესიული საქმიანობის ხელისშეშლა

ჟურნალისტთა პროფესიული საქმიანობის ხელისშეშლის 3 შემთხვევიდან მცისიერი რეაგირება მხოლოდ იმ ფაქტს მოჰყვა, რომელიც ოპოზიციური პარტიის აქციას უკავშირდებოდა, ხოლო დარ-

ჩენილ 2 შემთხვევაში, რომელიც ხელისუფლების წარმომადგენლების ქმედებას შეეხებოდა, მოკვლევის შედეგად ვინმეს მიმართ დანაშაულის ნიშნები არ გამოკვეთილა.

IPN-ის ფოტოკორესპონდენტს ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა მიაყენეს

2015 წლის 4 მარტს, ვარდების მოედანზე გამართულ აქციაზე, სახელწოდებით „შემოულაწუნე“, რომლის ორგანიზატორი სამი პოლიტიკური პარტია – „რეფორმატორები“, „თავისუფალი საქართველო“ და „ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა“ – იყო, საინფორმაციო სააგენტო ინტერპრესნიუსის ფოტორეპორტიორს ირაკლი გედენიძეს ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა მიაყენეს. ცემის შედეგად ირაკლი გედენიძემ დაზიანებები მიიღო და მისი ჰოსპიტალიზაცია მოხდა, დაზიანდა ასევე მისი ფოტოკამერა.

ირაკლი გედენიძის ინფორმაციით, მანქანიდან გადმოსული პირი მისგან გადაღებული მასალის წაშლას მოითხოვდა, რაზეც მან უარი განაცხადა და განმარტა, რომ იყო ჟურნალისტი და ახორციელებდა პროფესიულ საქმიანობას. აღნიშნულის შემდგომ, ჟურნალისტს ფიზიკურად გაუსწორდნენ.

ჟურნალისტის პროფესიულ საქმიანობაში ხელისშეშლისა და ნივთის დაზიანების ან განადგურების ბრალდებით (საქართველოს სსკ-ის 154-ე მუხლის მე-2 ნაწილით და 188-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით), ინციდენტიდან რამდენიმე საათში შსს-ს ცნობით, პოლიციამ ივანე ბეგიაშვილი დააკავა.

აღნიშნული ინციდენტის გამო, პარტიამ „თავისუფალი საქართველო“ თავისი რიგებიდან გარიცხა გიორგი ბეგიაშვილი, რომელმაც პარტიის თავმჯდომარე კახა კუკავას განცხადებით, თავისი შვილი ივანე ბეგიაშვილი დროულად არ შეაჩერა და მხოლოდ ვერბალურ დაპირისპირებაში მონაწილეობდა⁷.

აჭარის საზოგადოებრივი მაუწყებლის ჟურნალისტისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელისშეშლა

აჭარის საზოგადოებრივი მაუწყებლის ინფორმაციით⁸, 2015 წლის 1 სექტემბერს „ახალი ამბების“ ჯგუფსა და აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს თანამშრომლებს შორის ინციდენტი მოხდა.

რედაქციის ცნობით, ქედის მუნიციპალიტეტში ღვინის ქარხნის ეზოში კორესპონდენტს ლაშა ველიაძეს სიტყვიერი შეურაცხყოფა მას შემდეგ მიაყენეს, რაც ის აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო დეპარტამენტის მთავარ სპეციალისტ კარლო კეკელიძეს ინტერვიუს უთანხმებდა. ამ დროს მათთან მივიდა აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს თანამშრომელი მირზა სუქნიშვილი, რომელმაც რეპორტიორს მიაყენა სიტყვიერი შეურაცხყოფა, ინციდენტის დროს ჟურნალისტს ასევე შეეხნენ ფიზიკურად. ამ დროს შემთხვევის ადგილზე იმყოფებოდნენ აჭარის სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები როსტომ შერვაშიძე და ავთანდილ მესხიძე.

⁷ <http://netgazeti.ge/news/39120/>

⁸ აჭარის საზოგადოებრივი მაუწყებელი, 2 სექტემბერი, 2015 <http://ajaratv.ge/acharis-televiziam-prokuraturas-mimarta>

მირზა სუქნიშვილის თქმით, ამ დროს ჟურნალისტი იმყოფებოდა ნასვამ მდგომარეობაში, რაც უარყო მაუწყებლის საინფორმაციო სამსახურის უფროსმა შორენა ღლონტმა და აღნიშნა, რომ შემთხვევის დღესვე რეპორტიორსა და ოპერატორს სამხარაულის ექსპერტიზის ბიუროში ექსპერტიზა ჩატარეს და არც ერთ მათგანს ალკოჰოლური ნივთიერების ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა არ დაუდგინდა. ტელევიზიამ პროკურატურას მომხდარის გამოძიების თხოვნით მიმართა. აჭარის მთავრობის თავმჯდომარის ბრძანებით, დისციპლინური კომისიის მოკვლევის დასრულებამდე სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეს ავთანდილ მესხიძეს უფლებამოსილება შეუჩერდა.

შსს-ს ცნობით, ვინაიდან დანაშაულის ნიშნები არ იკვეთებოდა, ლაშა ველიაძის საქმეზე ძიება შეწყდა, მინისტრის მოადგილეს კი უფლებამოსილება აღუდგა.

საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს შეფასებით, „ეს არ არის პირველი შემთხვევა, როდესაც აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლები ჟურნალისტებთან არასათანადოდ და კანონის მოთხოვნებთან შეუსაბამოდ იქცევიან. 2013 წლის დეკემბერში 25-ე არხის („ტელეარხი 25“) მაშინდელმა რეპორტიორმა სულხან მესხიძემ მინისტრის მოადგილე ავთანდილ მესხიძე მის მიმართ განხორციელებულ მუქარაში დაადანაშაულა. ტელევიზიის მიერ ამ ფაქტის გაშუქებას არავითარი რეაგირება არ მოჰყოლია არც თავად მესხიძის უწყების და არც საგამოძიებო სტრუქტურების მხრიდან“.

ლანჩხუთში საბიუჯეტო ორგანიზაციის თანამშრომლის მიერ რუსთავი 2-ის კორესპონდენტისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელისშეშლა

ტელეკომპანია რუსთავი 2-მა 2015 წლის 21 ოქტომბერს გაავრცელა კადრები⁹, რომელზეც ასახულია, როგორ არ აძლევს ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის ტექსერვისის თანამშრომელი ნუგზარ ცინცაძე ტელეკომპანიის რეგიონულ კორესპონდენტს ლადო მენაბდეს საჯარო სივრცეში გადაღების უფლებას და მას სიტყვიერ შეურაცხყოფას აყენებს. საჯარო სამსახურის თანამშრომელი ჟურნალისტს „ხალხის მტერს“, „სექტანტს“ უწოდებს და მას გინებით მიმართავს. ცინცაძემ, რომელიც ოპოზიციური პარტია ნაციონალური მოძრაობის წინააღმდეგ გამართულ აქციაზე იმყოფებოდა, რუსთავი 2-ის ჟურნალისტს განუცხადა, რომ მას ლანჩხუთში მუშაობა ეკრძალებოდა და რომ ტელეკომპანია ობიექტური არ იყო.

ეს არ არის ლადო მენაბდისთვის მისი პროფესიული საქმიანობისთვის ხელისშეშლის პირველი შემთხვევა, რის გამოც ადრე მან პოლიციასა და პროკურატურას არაერთხელ მიმართა.

ნუგზარ ცინცაძის მხრიდან ლადო მენაბდის და რუსთავი 2-ის ოპერატორის მიმართ სიტყვიერ შეურაცხყოფას ერთი წლის წინათაც ჰქონდა ადგილი. ტელეკომპანიის მიერ გავრცელებული კადრების¹⁰ თანახმად, 2014 წლის 8 დეკემბერს ცინცაძე, რომელიც იმ დროს „ქართული ოცნების“ ერთ-ერთ-

⁹ <http://www.myvideo.ge/v/2667507>

¹⁰ <http://news.ge/ge/news/story/115766-qartuli-otsnebis-aqtivistma-nugzar-tsintsadzem-rustavi-2-is-zhurnalists-da-operators-sheuratskhyofa-miayena>

თი აქტივისტი იყო, ოპერატორს გადაღების საშუალებას არ აძლევდა. ჟურნალისტს და ოპერატორს ლანჩხუთში განმეორებით ჩასვლის შემთხვევაში ფიზიკური ანგარიშსწორებით ემუქრებოდა. შემთხვევა ბოლნისის „სიონისა“ და ლანჩხუთის „გურიის“ საფეხბურთო გუნდების მატჩის შემდეგ მოხდა.

ლადო მენაბდის განცხადებით, საქმე მოკვლევის ეტაპს არ გასცდენია, რამდენიმე თვის წინ მან სამართალდამცავებს ჩვენება მისცა, თუმცა მოკვლევის შედეგები და საქმის შემდგომი მსვლელობა მისთვის უცნობია.

MDF-მა აღნიშნულ ინციდენტთან დაკავშირებით ინფორმაცია ლანჩხუთის შსს რაიონული სამმართველოდან გამოითხოვა. საპასუხო წერილში უწყებამ გვაცნობა, რომ სისხლის სამართლის საქმე არა ჟურნალისტის პროფესიული საქმიანობის ხელის შეშლის ფაქტზე იყო აღძრული, არამედ ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის ოფისის კარების დაზიანებაზე სსკ-ის 187 მუხლის პირველი ნაწილით. შსს ლანჩხუთის რაიონული სამმართველოს უფროსის მოადგილის ლევან ჩხაიძის ინფორმაციით, აღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებით ვინმეს მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნა არ მიმდინარეობს.

2015 წელს მომხდარ შემთხვევასთან დაკავშირებით საინფორმაციო ცენტრების ქსელმა 28 ოქტომბერს განცხადება¹¹ გაავრცელა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს და საქართველოს პროკურატურას აღნიშნულ ფაქტზე ადეკვატური რეაგირებისკენ მოუწოდა.

6.4. უკანონო დაკავება

უკანონო დაკავების სამივე საქმე ხელისუფლების მიმართ კრიტიკულად განწყობილი მედია საშუალებების – „ტაბულას“ თანამშრომლებს უკავშირდებოდა. აქედან 2 შემთხვევა უშუალოდ ჟურნალისტთა პროფესიული საქმიანობის განხორციელებასთან არ იყო დაკავშირებული და დაკავებულთა სამოქალაქო პროტესტს და გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვას შეეხებოდა ხელისუფლებისადმი კრიტიკულ თემებზე (გაბპრომი და “Stop Russia”). მესამე შემთხვევაში “ტაბულას” ფოტოგორესპონდენტი პროფესიულ მოვალეობას ასრულებდა, აქცია კი ყოფილ პრემიერ-მინისტრთან, ბიძინა ივანიშვილთან დაკავშირებულ „პანორამა თბილისის“ მშენებლობის წინააღმდეგ იყო მიმართული.

ტაბულას ფოტოგრაფის ალექსანდრე გიორგაძის დაკავება

19 ივლისს ვებ-პორტალ „ტაბულას“ ფოტოგრაფი ალექსანდრე გიორგაძე პანორამა თბილისის საწინააღმდეგო აქციაზე წვრილმანი ხულიგნობისა და პოლიციისთვის წინააღმდეგობის გაწევის საფუძვლით დააკავეს.

¹¹ <http://www.ick.ge/rubrics/society/24306-i.html>

შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციით, კანცელარიის წინ მიმდინარე აქციაზე „არა პანორამა თბილისს“ სულ ათი მოქალაქე დააკავეს. უწყების ცნობით, აქციის დანარჩენი 9 მონაწილე, წვრილმანი ხულიგნობისთვის არის დაკავებული, მათ შორის ერთი კი – დამატებით, 45-ე მუხლით, რაც მცირე ოდენობით ნარკოტიკული საშუალებების უკანონო მოხმარებას გულისხმობს ექიმის დანიშნულების გარეშე.

ალექსანდრე გიორგაძე ერთი წლის წინ, 2014 წელს 19 ოქტომბერს საქართველოს პრემიერ-მინისტრის სახლთან გამართული საპროტესტო აქციის დროსაც დააკავეს.

„ტაბულას“ რედაქტორის და პროდიუსერის ქუჩაში პლაკატის გაკვრის გამო დაკავება

2015 წლის 16 ოქტომბერს, რუსთაველის გამზირზე ტელეკომპანია „ტაბულას“ დირექტორი თამარ ჩერგოლეიშვილი, ტელეკომპანიის გენერალური პროდიუსერი, ლექსო მაჭავარიანი და სტუდენტი სალომე ხვადაგიანი დააკავეს. დაკავების მიზეზი მათ მიერ გაზპრომის საწინააღმდეგო კამპანიისთვის „დაეხმარე საქართველოს – დაიცავი თავისუფლება“ სამშენებლო ღობეზე და გარე განათების ბოძზე პლაკატების გაკვრა გახდა.

პლაკატზე გამოსახული იყო ყოფილი პრემიერ-მინისტრის ბიძინა ივანიშვილისა და „გაზპრომის“ კარიკატურები. აღსანიშნავია, რომ სამშენებლო ღობეზე სხვა შინაარსის პლაკატებიც იყო გაკრული.

სამართალდამცავებმა სამართალდარღვევათა კოდექსის 150-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე სამართალდარღვევის ოქმი შეადგინეს. აღნიშნული მუხლის მიხედვით, სამართალდარღვევას წარმოადგენს თვითმმართველი ერთეულის იერსახის დამახინჯება, „სხვადასხვა სახის წარწერების, ნახატების, სიმბოლოების თვითნებური შესრულება შენობათა ფასადზე, ვიტრინებზე, ღობეებზე, სვეტებზე, ხე-ნარგავებზე, ასევე პლაკატების, ლოზუნგების, ბანერების განთავსება ისეთ ადგილებზე, რომლებიც საამისოდ არ არის გამოყოფილი“.

მოგვიანებით დაკავებულები ხელწერილის საფუძველზე გაათავისუფლეს. თბილისის საქალაქო სამართლომ დაკავებულები სამართალდამრღვევებად ცნო.

სახალხო დამცველის, უჩა ნანუაშვილის შეფასებით, კარიკატურის გაკვრისთვის აღნიშნული პირების დაკავებით გაუმართლებლად შეიზღუდა გამოხატვის თავისუფლება.

“Stop Russia”-ს აქციაზე ტაბულას პროდიუსერის დაკავება

2015 წლის 18 ივლისს, მთავრობის კანცელარიასთან დაგეგმილ აქციაზე “Stop Russia” ტელეკომპანია „ტაბულას“ პროდიუსერი ლექსო მაჭავარიანი დააკავეს. „დაკავების საფუძველი ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 166-ე და 173-ე მუხლები გახდა, რაც წვრილმან ხულიგნობასა და სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის წინააღმდეგობის გაწევას გულისხმობს.

„ტაბულას“ მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, ლექსო მაჭავარიანსა და აქციის სხვა ორგანიზატორებს აქციის ჩატარების ადგილიდან მანქანის გაყვანას თხოვდნენ, რომელიც აქციისთვის საჭირო აპარატურით იყო დატვირთული. გავრცელებული კადრებიდან ირკვევა, რომ ლექსო მაჭავარიანისთვის დაკავების დროს არ განუმარტავთ მისი დაკავების სამართლებრივი საფუძველი. სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ლექსო მაჭავარიანის მიმართ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება შეწყდა.

სახალხო დამცველმა, 2015 წლის 22 ივლისს გაავრცელა განცხადება, რომელშიც ნათქვამი იყო, რომ სამართალდამცავი ორგანოს წარმომადგენლები სხდომაზე წვრილმანი ხულიგნობის დასასაბუთებლად მიუთითებდნენ ლექსო მაჭავარიანის სიტყვებს „სამარცხინო პოლიცია“. სახალხო დამცველის შეფასებით, პოლიციამ განხორციელებული ქმედებით უკიდურესად დაავიწროვა სიტყვის თავისუფლების ფარგლები.

6.5. ჟურნალისტების მოწმის სტატუსით დაბარება

მოწმის სახით ჟურნალისტების პროკურატურაში დაბარება მაღალი საჯარო ინტერესის თემების გამოქვას და ერთიადიმავე ტელეკომპანიას – რუსთავი 2-ს უკავშირდებოდა. ერთი სიუჟეტი კონფიდენციალურ წყაროზე დაყრდნობით იყო მომზადებული, მეორე – პრესკონფერენციაზე საჯაროდ გაკეთებულ განცხადებას შეეხებოდა, რომელიც სხვა მედიებთან ერთად რუსთავი 2-მაც გააშუქა, თუმცა მოწმის სახით მხოლოდ აღნიშნული კომპანიის წარმომადგენელი დაიბარეს.

რუსთავი 2-ის ჟურნალისტის დავით ქაშიაშვილის მოწმის სახით დაბარება ანონიმურ წყაროზე დაყრდნობით მომზადებულ სიუჟეტთან დაკავშირებით

17 დეკემბერს პროკურატურაში მოწმის სტატუსით ტელეკომპანია რუსთავი 2-ის ჟურნალისტი დავით ქაშიაშვილი დაიბარეს. გამოძიება 16 დეკემბერს „კურიერის“ მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში გასული, მის მიერ მომზადებული სიუჟეტით¹² დაინტერესდა, რომელშიც ანონიმური წყარო – ქალთა კოლონიის ყოფილი თანამშრომელი – ციხის უფროსის კაბინეტში პარლამენტის წევრების ეკა ბესელიასა და მანანა კობახიძის პატიმრებთან შეხვედრაზე და ერთ-ერთ პატიმართან დეპუტატების კორუფციულ გარიგებაზე საუბრობდა. „კურიერის“ კონფიდენციალური წყაროს ინფორმაცია თანხვედრაში იყო საკრებულოს წევრის ელიკო ელისაშვილის მიერ ადრე გაკეთებულ განცხადებებთან შეწყალების საქმეში მაღალი პოლიტიკური თანამდებობის პირების კორუფციაში მხილების შესახებ.

ჟურნალისტმა დავით ქაშიაშვილმა წყაროს არგამჟღავნების უფლებით ისარგებლა, გამომძიებლის კითხვებს პასუხი არ გასცა და ჩვენების მიცემაზე უარი თქვა.

¹² კურიერი, რუსთავი 2, 16 დეკემბერი, 2015. <http://rustavi2.com/ka/news/34421>

სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ კანონის მე-11 (1) მუხლის მიხედვით, პროფესიული საიდუმლოების წყარო დაცულია აბსოლუტური პრივილეგიით და არავის აქვს უფლება, მოითხოვოს ამ წყაროს გამხელა. სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვის შესახებ სასამართლო დავისას მოპასუხეს არ შეიძლება დაეკისროს კონფიდენციალური ინფორმაციის წყაროს გამხელის ვალდებულება. კანონის 11(2) მუხლის თანახმად, კონფიდენციალური ინფორმაციის გამხელა დაუშვებელია თავად ამ ინფორმაციის წყაროს ან სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების გარეშე კანონით დაშვებულ შემთხვევებში.

რუსთავი 2-ის ჟურნალისტის ნათია ტრაპაიძის მოწმის სტატუსით დაბარება პრესკონფერენციაზე გაკეთებულ განცხადებებთან დაკავშირებით

17 დეკემბერს დაკითხვაზე დაიბარეს კურიერის კიდევ ერთი ჟურნალისტი ნათია ტრაპაიძე. ამ შემთხვევაში გამოძიებას შეკითხვები პრესკონფერენციაზე საჯაროდ გაკეთებულ განცხადებასთან დაკავშირებით ჰქონდა. კერძოდ, ჟურნალისტმა გააშუქა კორტების საქმეზე მსჯავრდებული ირაკლი ფირცხალავასა და გიორგი ცაადის ოჯახის წევრების პრესკონფერენცია¹³, რომელზეც მოსამართლე ბადრი კოჭლამაშაშვილი ქრთამის ალბაში დაადანაშაულეს. გამოძიებას აინტერესებდა, რა ინფორმაციას ფლობდა ჟურნალისტი ფირცხალავა-ცაადის ოჯახის წევრების მიერ გაკეთებული განცხადებების შესახებ. აღნიშნული პრესკონფერენცია სხვა მედია საშუალებებმაც გააშუქეს, თუმცა როგორც ცნობილია, პროკურატურაში მხოლოდ რუსთავი 2-ის კორესპონდენტი დაიბარეს. ჟურნალისტი საგამოძიებო ორგანოში მივიდა, თუმცა დუმილის უფლებით ისარგებლა და ჩვენება არ მისცა. აღსანიშნავია, რომ საჯაროდ გაკეთებულ ბრალდებასთან დაკავშირებით პროკურატურას მოწმის სახით ჩვენების მისაცემად თავად ბრალდების ავტორები ფირცხალავა-ცაადის ოჯახის წევრები ჰყავდა 14 დეკემბერს დაკითხვაზე დაბარებული.

საქარველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 50-ე მუხლის „თ“ პუნქტის თანახმად, ჟურნალისტი არ არის ვალდებული, იყოს მოწმე პროფესიული საქმიანობისას მიღებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით.

6.6. ჩვენების შეცვლის იძულება

ერთ შემთხვევაზე, რომელიც შეეხება ჟურნალისტის იძულებას შეეცვალა ჩვენება, გამოძიება მიმდინარეობს.

აჭარის ტელევიზიის ჟურნალისტის იძულება ჩვენების შეცვლის შესახებ

2015 წლის 30 სექტემბერს, ქობულეთში აჭარის ტელევიზიის ქობულეთის ბიუროს ავტომანქანა გაიტაცეს. ჟურნალისტმა ნინო ინაიშვილმა ამ ფაქტზე პოლიციას ჩვენება მისცა, რის შემდეგაც, მისი

¹³ კურიერი, რუსთავი 2, 9 დეკემბერი, 2015 <http://rustavi2.com/ka/news/33818>

თქმით, სამმართველოს ებოში მას ქობულეთის პოლიციის უფროსი – ზაქარია გურჩიანი დახვდა და ჩვენების შეცვლა სთხოვა. გაზეთ „ბათუმელების“ ცნობით, სავარაუდო გამტაცებელი ქობულეთის გამგებლის მოადგილის, რატი მეგრელიძის ნათესავია.

ჟურნალისტმა ნინო ინაიშვილმა გაავრცელა ფარული ჩანაწერი, სადაც ზაქარია გურჩიანი ჩვენების შეცვლაზე მის დაყოლიებას ცდილობს. მოწმეზე დაზარალებულზე ცრუ ჩვენების მიცემისთვის ზემოქმედება სსკ-ის 372-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს.

შს სამინისტროს ინფომრაციით, ქობულეთის პოლიციის უფროსის ზაქარია გურჩიანის საქმეს პროკურატურა იძიებს.

6.7. საჯარო შეხვედრების შეზღუდვა

რუსთავი 2-ის კონცერტების ხელისშეშლის მცდელობები

2015 წლის ზაფხულში სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2-მა აქციის ფარგლებში „რუსთავი 2 შენთვის“ საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში გასართობი კონცერტების გამართვა დაანონსა. ამ მხრივ რამდენიმე ქალაქში კონცერტის ორგანიზატორებს პრობლემები შეექმნათ, რამაც კონცერტების ჩატარების მიზანმიმართული დაბრკოლების ეჭვი გააჩინა.

ქუთაისის მერიამ სიტყვიერი თანხმობის შემდეგ, კონცერტამდე ერთი დღით ადრე „რუსთავი 2-ს“ ოფიციალური წერილი მისწერა, რომელშიც ღონისძიების ჩატარებაზე უარი ქალაქის ქუჩებში სარეაბილიტაციო სამუშაოებით დაასაბუთა. თუმცა, მოგვიანებით ქუთაისში კონცერტი მაინც ჩატარდა.

იდენტური დაბრკოლებები შეექმნა ტელეკომპანიას ფოთსა და ბათუმში, სადაც უარის თქმის მიზეზად სხვა ალტერნატიული ღონისძიების ჩატარება დასახელდა. ტელეკომპანიას ბათუმში კონცერტი 1 აგვისტოს, ხოლო ფოთში 2 აგვისტოს ჰქონდა დაანონსებული. რუსთავი 2-მა 28 ივლისს მიიღო ფოთის მერიის პასუხი, რომელშიც ტელეკომპანიას ქალაქის ცენტრში კონცერტის ჩატარებაზე უარი იმის გამო ეთქვა, რომ ქალაქის ცენტრში ფოთელი ახალგაზრდებისადმი მიძღვნილი კონცერტი უნდა გამართულიყო. რუსთავი 2-ის წარმომადგენლები შესაძლო მიზანმიმართულ კამპანიაზე საუბრობდნენ. მათი თქმით, ფოთის მერიის გეგმების შესახებ ადგილობრივი ტელევიზიით ანონსი არ გასულა და შესაბამისად, ახალგაზრდების კონცერტის შესახებ მოსახლეობა ინფორმირებული არ ყოფილა, განსხვავებით რუსთავი2-ის კონცერტისგან, რომელიც დიდი ხნით ადრე იყო დაანონსებული.

ქალაქ ბათუმში უარის მიზეზად ასევე სხვა დაგეგმილი ღონისძიებები დასახელდა. შესაბამისად ტელეკომპანიამ დაგეგმილი კონცერტები ფოთსა და ბათუმში მოგვიანებით ჩაატარა.

კონცერტების ჩატარება სამოქალაქო საზოგადოების კრიტიკის შემდეგ გახდა შესაძლებელი. განცხადება¹⁴ ხელოვნურად შექმნილ დაბრკოლებებთან დაკავშირებით მედია ადვოკატორების კოალიციამ გაავრცელა.

6.8. FACEBOOK-ის დაბლოკვა

„13 ივნისის მოხალისეთა გაერთიანების“ ჯგუფის დაბლოკვა

2015 წლის ივნისში გავრცელებული ინფორმაციით, Facebook ჯგუფის „13 ივნისის მოხალისეთა გაერთიანების“ ყველა ადმინისტრატორის პირადი გვერდი ერთდროულად დაიბლოკა, რამაც ჯგუფის გაუქმება გამოიწვია.

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ აღნიშნულ ფაქტზე გამოძიება დაიწყო. უწყების მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, საქმეს იძიებს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის კიბერდანაშაულთან ბრძოლის სამმართველო სისხლის სამართლის კოდექსის 284-ე მუხლის საფუძველზე, რაც კომპიუტერულ სისტემაში უნებართვო შეღწევას გულისხმობს. შსს-ს ცნობით, გამოძიება გრძელდება და კონკრეტული პირის მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნა ამ ეტაპზე დაწყებული არ არის.

¹⁴ მედია ადვოკატორების კოალიციის განცხადება, <http://www.media.ge/ge/portal/news/303714/>